

• **ІСТОРИЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНІ
ТА ГУМАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

• **HISTORICAL, ORGANIZATIONAL, LEGAL, SOCIAL
AND HUMANISTIC ASPECTS OF PHYSICAL TRAINING AND SPORTS**

УДК 796.071

ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ В ЄВРОПІ

Неоніла НЕРОДА, Юрій БРІСКІН

Львівський державний університет
фізичної культури, м. Львів, Україна,
e-mail: neonila290881@gmail.com

Анотація. У статті визначено, що при наявній диспропорції у системі знань про американський та європейський професійний спорт актуальним науково-практичним завданням постає вивчення історії та сучасного стану європейського професійного спорту. *Мета дослідження:* визначити чинники та періоди розвитку європейського професійного спорту. *Методи дослідження:* теоретичний аналіз та узагальнення, аналіз документальних матеріалів, спеціальної літератури, інформаційних джерел мережі Інтернет. Місце і функціонування професійного спорту в суспільстві визначали чинники різного характеру: культові, соціально-політичні, прикладні, рекреаційні та економічні. Аналіз еволюційних змін дав змогу виокремити такі етапи розвитку сучасного професійного спорту в Європі: 1823–1894 рр.; 1896–1939 рр.; 1945–1984 рр.; від 1985 р.

Ключові слова: Європа, етап, чинники, періодизація, професійний спорт.

Постановка проблеми. Розвиток професійного спорту в різних країнах світу визначається сукупністю чинників, серед яких можна виокремити специфічність правового й економічного регулювання, історичні особливості розвитку країни, регіону і навіть міста, своєрідність місцевого населення.

Аналізуючи професійний спорт як соціальне явище, фахівці (С.І. Гуськов, 1988; М.М. Линець, 1998; В.І. Лукашук; 2010, О.В. Борисова, 2011 та ін.) дотримуються думки, що професійний спорт є потужним соціальним явищем та виконує важливі соціальні функції в сучасному суспільстві завдяки його тісним взаємозв'язкам з такими суспільними інститутами як політика, економіка, наука, культура, освіта, релігія тощо.

При вивченні будь-якого явища визначальними є питання щодо передумов його виникнення, умов функціонування в теперішній час і перспектив розвитку в майбутньому.

Вивчення історії та сучасного стану європейського професійного спорту дасть змогу розв'язати актуальне науково-практичне завдання щодо розширення системи знань у цій галузі і сприятиме вдосконаленню організаційної структури українського професійного спорту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукової та методичної літератури вказує на зацікавленість великої кількості авторів проблемою розвитку і функціонування професійного спорту. Низку досліджень присвячено історії і розвитку професійного спорту та окремих видів спорту: періодизації розвитку професійного спорту в США (С.І. Гуськов, 1992); періодизації розвитку професійного тенісу (О.В. Борисова, 2012); дослідженню професійних автоперегонів (Ю.А. Бріскін, М.М. Линець, 2003; О.Л. Білик, 2013); історичним аспектам розвитку професійного гольфу (І.С. Павлюк, М. Терещук, 2012). Аналіз наукової літератури дав змогу виявити суттєву диспропорцію у системі знань про американський та європейський професійний спорт, що і визначило актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження: визначити чинники та періоди розвитку європейського професійного спорту.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, аналіз документальних матеріалів, спеціальної літератури, інформаційних джерел мережі Інтернет.

Зв'язок із науковими програмами, планами, темами. Виконання дослідження передбачається в межах теми 1.2 «Сучасний професійний спорт та шляхи його розвитку в Україні» Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. (номер державної реєстрації 011U001715) та теми «Професійний спорт у науковому і освітньому просторі» Зведеного плану Львівського державного університету фізичної культури на 2016–2020 рр.

Результати дослідження та їх обговорення. Розвиток і функціонування будь-якого явища нерозривно пов'язане з історичними періодами розвитку суспільства. У різні історичні періоди професійний спорт посідав відповідне місце в суспільному житті, що і визначало особливості його функціонування.

Витоки професійного спорту на Європейському континенті варто шукати на території Греції, де у V–IV ст. до н. е. з'явилися перші ознаки професіоналізму у спорті.

З часів виникнення і більш ніж тисячолітньої історії Олімпійських ігор Стародавньої Греції культові чинники були визначальними в їх існуванні [2, 6]. Атлетичні змагання були частиною релігійних свят і присвячувалися богам Стародавньої Греції. Боги у стародавніх греків були наділені людськими рисами, саме тому тілесна й духовна досконалість були для греків найвищими еталонами. Принцип агоністики та бажання греків стати подібними до богів реалізовувалися в атлетичних змаганнях, що сприяло об'єднанню греків і формуванню національної свідомості. Переможець Олімпійських ігор був ідеалом всебічного розвитку – духовної та фізичної досконалості, ставав героєм і прикладом для наслідування.

Проте зміни в політичній, економічній і соціальній царині життя призвели і до істотних змін моральних цінностей греків та їх ставлення до Олімпійських ігор, що ознаменувалося поступовою частковою зміною їх орієнтації з культової до розважальної.

Метою змагальної діяльності атлетів стають призи, грошові винагороди, суспільні привілеї. Це, з одного боку, стало однією з причин занепаду олімпійського руху в Стародавній Греції, з другого – поштовхом для еволюції спорту в цілому, виокремлення його професійного напрямку.

Професіоналізація давньогрецького спорту визначалася підвищенням видовищності змагань, зростанням привілеїв для спортсменів, поширенням практики купівлі і найму атлетів, появою атлетичних гільдій, прототипів професійних спортивних клубів [6, 8].

Інформація про професіоналізацію спорту Стародавньої Греції є достатньо відомою. Водночас у доступній нам літературі практично відсутня інформація щодо наявності ознак професійного спорту у Римській імперії.

Вважають, що ігри гладіаторів, трансформувались із поховальних обрядів, стали масовим видовищем у 105 р. до н. е. [3, 10]. Із зростанням їх популярності по всій території Римської імперії були побудовані арени для гладіаторських поєдинків. Організація боїв передбачала значні витрати, пов'язані з орендою або купівлею бійців. Цілком очевидно, що ініціаторами проведення гладіаторських ігор були заможні римляни. Про проведення ігор повідомляли населення спеціальними оголошеннями, у яких вказували подію, з нагоди якої влаштовують ігри, ім'я організатора, кількість гладіаторів та програму змагань. Часто під час ігор глядачам роздавали хліб і вино. У такий спосіб державні діячі та заможні римляни використовували гладіаторські бої як засіб соціально-політичного впливу й підвищення власного авторитету.

Людей, які займалися купівлею, вербуванням та підготовкою гладіаторів, називали ланістами (lanista – лат.) [9]. На той час існувала чітка система підготовки бійців. Оскільки переможці боїв були «зірками» того часу, то високий рівень фізичної підготовленості був необхідною умовою попиту на гладіаторів з боку глядачів. У зв'язку з цим, для підготовки гладіаторів існували спеціальні школи, де гладіатори вдосконалювали фізичну підготовленість, навчалися мистецтва ведення бою і володіння різними видами зброї. Гладіаторам

надавали професійну медичну допомогу у разі поранень, у школах працювали досвідчені масажисти.

Більшість гладіаторів були рабами, засудженими злочинцями або військовополоненими. Проте чимало гладіаторів були за походженням вільними римлянами, які добровільно брали участь в іграх заради збагачення і слави. Гладіатори-добровольці звалися «аукторати» (auctorati – лат.) [9].

За кожний вихід на арену аукторат одержував визначену винагороду, а гладіатори-раби мали можливість вибороти собі свободу – це був, на нашу думку, своєрідний диференційований підхід до оплати праці.

Отже, гладіаторські бої, зважаючи на їхню популярність, заможні римляни використовували для підвищення свого авторитету та як засіб відвернення уваги населення від політичних та економічних проблем, а гладіатори були джерелом доходів для організаторів ігор.

Таким чином, сукупність наукових фактів дає можливість стверджувати, що в античний період визначальними чинниками функціонування професійного спорту були культові (атлетичні змагання були частиною релігійних свят і присвячувалися богам Стародавньої Греції) та соціально-політичні (використання заможними римлянами гладіаторських боїв для підвищення власного авторитету та як засіб відвернення уваги населення від політичних та економічних проблем).

Часи Середньовіччя (кін. V–XVI ст.) характеризуються зародженням і розвитком різноманітних видів спорту саме в країнах Європи, зокрема в Англії і Франції. Монархи влаштовували різноманітні турніри і військові ігри не лише для вдосконалення військової майстерності аристократії, а і для задоволення потреб людей у розвагах.

У період Середньовіччя і Ренесансу в різних країнах Європи, зокрема у Франції, з'являється велика кількість борців-професіоналів, які показували своє мистецтво за гроші; великою популярністю серед глядачів користувалися також акробати, атлети, які піднімали велику вагу тощо.

Як зазначає О.В. Борисова, важливим економічним чинником у розвитку тенісу, є факт, що у XIII–XIV ст. саме розіграш монети 60 су визначив формування 15-бальної системи тенісного рахунку [1].

Попри дію економічних чинників, у часи Середньовіччя у функціонуванні професійного спорту визначальними були прикладні чинники, оскільки спортивні змагання вважалися насамперед засобом удосконалення військової підготовленості. Підтвердженням є факт, що за часів Столітньої війни (1337–1453) було введено заборону на азартні ігри, теніс і футбол, оскільки вони перешкоджали практикуватися в більш важливій військовій підготовці, особливо в стрільбі з лука.

Можемо зробити висновок, що ознаки професійного спорту, притаманні змагальній діяльності Стародавньої Греції та Середньовіччя, дають можливість говорити про існування прототипів професійного спорту в частині задоволення потреб у розвагах, а не як різновиду підприємницької діяльності.

Епоху Нового часу у Західній Європі традиційно пов'язують з утвердженням капіталістичних, товарно-грошових відносин, що зумовило розвиток і поширення ринкових відносин та створило ефективні передумови економічного, політичного й соціального характеру для зародження професійного спорту на початку XVIII ст. [6].

Сукупність зовнішніх і внутрішніх чинників сприяла тому, що спорт як специфічний вид людської діяльності найбільшої популярності і розвитку набув у Великій Британії, яка вважається «першою промисловою нацією» в історії економічного зростання [12].

Ще в XVI ст. в Англії перевізники-човнярі почали влаштовувати перегони по Темзі поблизу Лондона. Від 1715 р. проходять найстаріші у світі змагання з веслування «Doggett's Coat and Badge». Окрім призів, переможці отримували 250 фунтів стерлінгів за перше місце, 150 фунтів стерлінгів за друге місце, 100 і 50 фунтів стерлінгів за третє і четверте місця відповідно [11].

Незважаючи на зростання популярності веслування, правил змагань не існувало і умови перегонів встановлювали кожного разу. Окрім того, до участі в змаганнях допускали тільки човнярів-професіоналів, тобто осіб, чия трудова діяльність була безпосередньо пов'язана з веслуванням.

Починаючи з середини XVIII ст., великої популярності у Великій Британії набуває бокс. Від 1698 р. в Королівському театрі Лондона відбувалися регулярні боксерські змагання, у яких були встановлені грошові винагороди для бійців, а з появою гемблінгу поширюється практика матеріальної підтримки перспективних бійців з боку аристократії.

З іншого боку, попри популярність гри на гроші, доступність кортів здебільшого для заможних прошарків населення та обмежений простір для глядачів, теніс не став масовою розвагою, хоча його прототип – гра «jeu de paume» (фр. – гра долонею) – у XIII–XVI ст. в Європі була досить поширеною розвагою незалежно від соціального статусу людини.

Таким чином, початок XVIII ст. характеризується появою ознак професіоналізму у стосунках зі спортсменами в таких видах спорту, як теніс, бокс, футбол, веслування. Проте відсутність єдиних правил з видів спорту, систематичності проведення змагань та організаційних структур, які б контролювали їх розвиток дає можливість говорити про хаотичне й епізодичне існування ознак професійного спорту. Розвиткові видів спорту сприяли національні особливості та зацікавлення з боку аристократії, яка використовувала заняття спортом як засіб проведення вільного часу.

У процесі дослідження ми виокремили такі етапи розвитку сучасного професійного спорту в Європі: 1823–1894 рр.; 1896–1939 рр.; 1945–1984 рр. та від 1985 року.

Межами першого етапу, на нашу думку, варто вважати 1823 р., коли вперше було застосовано поняття «професіонал» на змаганнях з веслування в Оксфордї, та 1894 р., коли текст правил аматорства з'явився в бюлетені МОК № 1. Ми пояснюємо це домінуванням Великої Британії на міжнародній політичній арені і, як наслідок, її впливом на розвиток спорту в Європі. Одним з ключових елементів цього впливу було дотримання статусу аматорства, критерієм якого була соціальна приналежність спортсменів.

Заснування 1857 року першого футбольного клубу «Шеффілд» (англ. – Sheffield Football Club), створення Футбольної асоціації Англії (1863 р.) – першого офіційного керівного органу, легалізацію професійного футболу і введення системи укладання контрактів між клубами і гравцями доцільно вважати початком формування організаційно-правових основ професійного спорту на території Європи.

Отже, на першому етапі відбувається розподіл спортсменів на аматорів і професіоналів; здійснюються перші спроби розробити й уніфікувати правила та календар змагань; починають створюватися перші організаційні структури в спортї; з'являється практика укладання контрактів зі спортсменами.

Другий етап (1896–1939 рр.) характеризується бурхливим розвитком олімпійського спорту, який практично пригнічує розвиток професійного спорту. Значну роль у цьому відігравала позиція МОК; у багатьох країнах Європи статус спортсмена-аматора спортивна громадськість цінувала значно вище, ніж статус професіонала.

На території Європи, зокрема у Франції, відбувається активне створення спортивних організацій, що позитивно позначилося на розвитку професійного спорту. Так, 1900 року в Парижі створено Міжнародний союз велосипедистів, під егідою якого від 1927 р. проводяться чемпіонати світу серед професіоналів з шосейних велоперегонів. Великої популярності набули перегони Бордо–Париж, Париж–Рубе, Париж–Тур, Тур де Франс, Джиро Італія.

21 травня 1904 р. в Парижі було створено Міжнародну федерацію футболу (ФІФА). Проведення регулярних змагань з чітким календарем сприяло зростанню інтересу глядачів до футболу.

У 1912 р. в Парижі була заснована Міжнародна федерація лаун-тенісу (згодом Міжнародна федерація тенісу – ITF). Це сприяло розширенню міжнародних зв'язків і стабілізації календаря змагань. Починаючи з двадцятих років XX ст., професійні гравці стали заробляти,

виступаючи в показових матчах. Готовність глядачів платити за право дивитися видовищу гри сприяла появі професійних контрактів на виступи тенісних гравців перед аудиторією.

На другому етапі відбувається активне створення міжнародних спортивних організацій, зокрема професійних, формування календаря змагань, зростання зацікавленості з боку глядачів.

Третій етап (1945–1984 рр.) загалом характеризується подальшим розмежуванням аматорського і професійного спорту; початком процесів комерціалізації і професіоналізації олімпійського спорту, що своєю чергою сприяло процесам інтеграції професійного спорту; виокремленням в організаційній структурі міжнародних спортивних організацій європейських конфедерацій, які проводять регіональні змагання на різних рівнях.

У 1945 р., незважаючи на події і наслідки Другої світової війни, започаткована Вуельта Іспанії – багатоденна велогонка, яка вважається третьою за важливістю і складністю у світі.

У 1965 р. в структурі Міжнародного союзу велосипедистів (UCI) було сформовано Міжнародну федерацію професійного велоспорту та Міжнародну федерацію аматорського велоспорту.

Така ж ситуація спостерігалась і в тенісі. У зв'язку зі зниженням престижності аматорських тенісних турнірів і боротьбою за глядачів, Міжнародна федерація тенісу оголосила від 1968 р. початок ери «відкритого тенісу». Проте навіть у межах спільної системи змагань залишався розподіл на аматорів і професіоналів та зберігалися власні тури Асоціацій професійних тенісистів і тенісисток. У 1972 р. з ініціативи провідних тенісистів із різних країн було створено Асоціацію тенісистів-професіоналів (АТР), 1973 року – Жіночу асоціацію професійного тенісу (WITA).

Процеси комерціалізації і професіоналізації олімпійського спорту сприяли появі позитивних тенденцій у розвитку професійного спорту в Європі. За спільним рішенням МОК і ФІФА професійних футболістів, хоча й з обмеженнями, допускали до участі в олімпійських турнірах, а гравців у міжнародному футболі класифікували за віком і рівнем майстерності.

Важливим кроком на шляху формування професійного спорту в Європі, на нашу думку, варто вважати виокремлення в організаційній структурі міжнародних спортивних організацій європейських конфедерацій, які почали проводити регіональні змагання на різних рівнях. Так, 1954 року створено Союз європейських футбольних асоціацій (УЄФА); 1976 року двадцять чотири делегати з 17 європейських країн проголосили про створення в структурі Міжнародної федерації тенісу Європейської тенісної асоціації, завданням якої була координація аматорського і професійного тенісу.

У лютому 1985 р. МОК ухвалив рішення про допущення професійних спортсменів віком до 23 років до участі в Олімпійських іграх, починаючи з 1988 р. у змаганнях з футболу, тенісу і хокею. Це рішення ознаменувало початок четвертого етапу розвитку європейського професійного спорту.

Від цього часу основними чинниками впливу на розвиток спорту стають процеси глобалізації та комерціалізація: відбувається зміна підходів до організації та проведення змагань у напрямі їх економічної ефективності.

Процеси професіоналізації спорту сприяли проведенню «відкритих» змагань з велоспорту на початку 1990-х років; об'єднанню 1992 року Міжнародної федерації професійного велоспорту та Міжнародної федерації аматорського велоспорту в структурі Міжнародного союзу велосипедистів; прийняттю рішення щодо єдиної ліцензії для велосипедистів від 1996 р.

У 2010 р. під егідою Міжнародної боксерської асоціації (АІВА) було створено напів-професійну лігу Всесвітню боксерську серію (WSB), а в жовтні 2014 р. в структурі АІВА стартував новий турнір «АІВА Pro Boxing» (АРВ). Ще одним революційним рішенням Міжнародної боксерської асоціації стала ухвала про участь всіх без винятку боксерів-професіоналів брати участь в Олімпійських іграх, починаючи з Ігор у Ріо-де-Жанейро.

На нашу думку, сьогодні ми є свідками наступного етапу розвитку професійного спорту в Європі, проте суттєвий брак фактичного і статистичного матеріалу не дає змоги чітко визначити його початок.

Висновки:

1. Розвиток і функціонування професійного спорту пов'язані з історичними періодами розвитку суспільства. Процес визначення періодів розвитку професійного спорту вимагає врахування сукупності чинників політичного, економічного, організаційно-правового і спортивного характеру.

2. Розвиток професійного спорту в різних країнах світу визначається сукупністю чинників, серед яких можна виокремити специфічність правового й економічного регулювання, історичні особливості розвитку країни, регіону і навіть міста, своєрідність місцевого населення. Професіоналізація давньогрецького спорту, що характеризується підвищенням видовищності змагань, зростанням привілеїв для спортсменів, поширенням практики купівлі й найму атлетів, появою прототипів професійних спортивних клубів мала значний вплив на трансформацію спорту і форм його функціонування.

3. Гладіаторські бої були однією з найпопулярніших розваг у давньоримському світі. Трансформувалися з поховальних обрядів до видовищних масових заходів, вони стали засобом політичного впливу, економічного розвитку й розваги для суспільства.

4. Ознаки професійного спорту, що притаманні змагальній діяльності Стародавньої Греції та Середньовіччя, дають можливість стверджувати про існування прототипів професійного спорту в частині задоволення потреб у розвагах, а не як різновиду підприємницької діяльності.

5. Місце і функціонування професійного спорту в суспільстві визначали чинники різного характеру: в античний період – культові (професіоналізація Олімпійських ігор Стародавньої Греції (V–IV ст. до н. е. – 394 р.)) та соціально-політичні (гладіаторські бої в Стародавньому Римі (105 р. до н. е. – 404 р.)); у Середньовіччі (кін. V ст. – XVI ст.) – прикладні; у Новий час (XV ст. – 1918 р.) – рекреаційні; у Новітній час (1918 р. – до сьогодні) – економічні фактори.

6. У процесі дослідження ми виокремили такі етапи розвитку професійного спорту в Європі: 1823–1894 рр.; 1896–1939 рр.; 1945–1984 рр.; від 1985 р.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні сучасних тенденцій функціонування професійного спорту в Європі.

Список літератури

1. Борисова О. В. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине (на материале тенниса) : монография. – Киев : Центр учебной литературы, 2011. – 310 с.
2. Бубка С. Н. Древнегреческие истоки олимпизма / С. Н. Бубка // Физическое воспитание студентов. – 2011. – № 5. – С. 3–7.
3. Носов К. С. Гладіаторы / Константин Носов ; [рис. В. В. Голубева]. – Москва : Эксмо, 2010. – 224 с. ; ил.
4. Окладна М. Г. Інтеграційні процеси в Європі в епоху Нового часу: сучасні підходи світової та української науки / М. Г. Окладна // Вісник НТУ «ХПІ». Серія : Історія науки і техніки. – Харків, 2013. – № 48 (1021). – С. 107–113.
5. Олимпийский спорт : в 2 т. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.] ; под. общ. ред. В. Н. Платонова. – Киев : Олимп. л-ра, 2009. – Т. 1. – 736 с. ; ил.
6. Профессиональный спорт : [учеб. для студ. высш. учеб. завед. физ. воспитания и спорта] / под общ. ред. С. И. Гуськова, В. Н. Платонова. – Киев : Олимп. лит., 2000. – 392 с.
7. AIBA Boxing History [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.aiba.org/aiba-boxing-history2/> (date of application: 16.01.2016).
8. Albanidis E. The social origin of ancient Olympic victors / Albanidis E., Nikolakaki V. // 7th International session for educators and officials of higher institutes of physical education. 20–25 July 2006. Proceedings. – Ancient Olympia, 2007. – P. 174–182.

9. Encyclopaedia Britannica [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.britannica.com/topic/sports> (date of application: 16.01.2016).
10. Kathleen Coleman. Gladiators: Heroes of the Roman Amphitheatre. [Electronic resource]. – Access mode: http://www.bbc.co.uk/history/ancient/romans/gladiators_01.shtml (date of application: 15.01.2016).
11. Race for Doggett's Coat & Badge. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.doggettsrace.org.uk/about-the-race/> (date of application: 16.01.2016).
12. Richard H. Tilly. Industrialization as an Historical Process. [Electronic resource]. – Access mode: <http://http://ieg-ego.eu/en/threads/backgrounds/industrialization/richard-h-tilly-industrialization-as-an-historical-process> (date of application: 01.02.2016).

ПЕРИОДИЗАЦИЯ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СПОРТА В ЕВРОПЕ

Неонила НЕРОДА, Юрий БРИСКИН

*Львовский государственный университет
физической культуры, г. Львов, Украина,
e-mail: neonila290881@gmail.com*

Аннотация. В статье определено, что при существующей диспропорции в системе знаний об американском и европейском профессиональном спорте актуальной научно-практической задачей является изучение истории и современного состояния европейского профессионального спорта. *Цель исследования:* определить факторы и периоды развития европейского профессионального спорта. *Методы исследования:* теоретический анализ и обобщение, анализ документальных материалов, специальной литературы, информационных источников сети Интернет. Место и функционирование профессионального спорта в обществе определяли факторы различного характера: культовые, социально-политические, прикладные, рекреационные и экономические. Анализ эволюционных изменений позволил выделить следующие этапы развития современного профессионального спорта в Европе: 1823–1894 гг.; 1896–1939 гг.; 1945–1984 гг.; с 1985 года.

Ключевые слова: Европа, этап, факторы, периодизация, профессиональный спорт.

PERIODIZATION OF THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SPORT IN EUROPE

Neonila NERODA, Yuriy BRISKIN

*Lviv State University of Physical Culture, Lviv,
Ukraine, e-mail: neonila290881@gmail.com*

Abstract. It is determined in the article that considering the current imbalance in the system of knowledge about American and European professional sports, relevant scientific and practical task is to study the history and the current state of European professional sports. *The objective:* to identify the factors and periods of European professional sports. *The methods:* theoretical analysis and synthesis, analysis of documentary materials, library resources and Internet information sources. Location and operation of professional sports determined some factors of different nature in society: religious, social and political, applied, recreational and economic factors. The analysis of evolutionary changes allowed identifying the following stages of the development of modern professional sport in Europe: 1823–1894; 1896–1939; 1945–1984; since 1985.

Keywords: Europe, stage, factor, periodization, professional sport.

References

1. Borisova O. V. Sovremennyj professional'nyj sport i puti ego razvitija v Ukraine (na materiale tennisa) [Modern professional sports and the ways of its development in Ukraine (on the tennis material)] : monografija. Kiev: Centr uchebnoj literatury, 2011. 310 s. (*in Russian*)
2. Bubka S. N. Drevnegrechieskie istoki olimpizma [The Ancient Greece's roots of Olimpism] // Fizicheskoe vospitanie studentov. 2011. № 5. С. 3–7. (*in Russian*)
3. Nosov K.S. Gladiatory [Gladiators]; [ris. V.V. Golubeva]. Moskva : Jeksmo, 2010. 224 s. ; il. (*in Russian*)
4. Okladna M. H. Intehratsiyni protsesy v Yevropi v epokhu Novoho chasu: suchasni pidkhody svitovoyi ta ukrayins'koyi nauky [Integration processes in Europe in the era of modern times: modern approaches of global and Ukrainian science] // Visnyk NTU «KhPI». Seriya: Istoriya nauky i tekhniky. Kharkiv, 2013. № 48 (1021). S. 107–113. (*in Ukrainian*)
5. Platonov V. N., Bulatova M. M., Bubka S. N. [i dr.] Olimpijskij sport : v 2t. [Olympic sport: in 2 v.] /; pod. obshh. red. V. N. Platonova. Kiev : Olimp. l-ra, 2009. T. 1. 736 s. ; il. (*in Russian*)
6. Professional'nyj sport : [ucheb. dlja stud. vyssh. ucheb. zaved. fiz. vospitanija i sporta] [Professional Sports: [textbook for students of higher educational institutions of physical training and sports] / pod obshh. red. S. I. Gus'kova, V. N. Platonova. Kiev : Olimp. lit., 2000. 392 s. (*in Russian*)
7. AIBA Boxing History. [Elektronnyj resurs]. Rezhim dostupu: <http://www.aiba.org/aiba-boxing-history2/>. (data zvernennja:16.01.2016).
8. Albanidis E., Nikolakaki V. The social origin of ancient Olympic victors // 7th International session for educators and officials of higher institutes of physical education. 20-25 July 2006. Proceedings. Ancient Olympia, 2007. P. 174–182.
9. Encyclopaedia Britannica. [Elektronnyj resurs]. Rezhim dostupu: <https://www.britannica.com/topic/sports> . (data zvernennja:16.01.2016).
10. Kathleen Coleman. Gladiators: Heroes of the Roman Amphitheatre. [Elektronnyj resurs]. Rezhim dostupu: http://www.bbc.co.uk/history/ancient/romans/gladiators_01.shtml (data zvernennja:15.01.2016).
11. Race for Doggett's Coat & Badge. [Elektronnyj resurs]. Rezhim dostupu: <http://www.doggettsrace.org.uk/about-the-race/>. (data zvernennja:16.01.2016).
12. Richard H. Tilly. Industrialization as an Historical Process. [Elektronnyj resurs]. Rezhim dostupu: <http://ieg-ego.eu/en/threads/backgrounds/industrialization/richard-h-tilly-industrialization-as-an-historical-process> (data zvernennja:01.02.2016).

Стаття надійшла до редколегії 5.04.2016

Прийнята до друку 7.06.2016

Підписана до друку 30.06.2016